

מטבעון

עלון מידע למטיילים למדריכים ולתושבי שדה בוקר והסביבה

"וּשְׁמַתִּיהַ כַּמְדַּבֵּר וְשִׁתְּהָ פֶּאֶרֶץ צִיָּה וְהַמַּתִּיהַ בְּצַמָּא"

הושע ב' ז

חס, מקורות המים התמעטו ורק למחכימים והמתחכמים נגיש המדבר בתקופה זו. למרות כל זאת דלתות הביס"ש גדושות בקייטנים, תיירים ומטיילים. חוס יולי-אוגוסט צונן לכולם. צוות בית ספר שדה שדה-בוקר

מפעילות הביס"ש:

- כבכל קיץ קייטנות הגנים והיישובית א'-ג' נפתחות בקול תרועה רמה. שמחים ומתרגשים אנו.
- שיתוף הפעולה אינו רק פנים יישובי ובקיץ זה יבקרו כ-140 חניכים מכל העולם ממכון וייצמן.
- מוזמנים להרשם לערבי עקרבים, טיולי חווארים וג'פים בסופי השבוע של יולי.
- לפרטים orders.boker@gmail.com
- הושק ערוץ YouTube עבור סרטוני בית ספר שדה, מוזמנים לצפות בסרטון ה-40 שנה לביס"ש: https://youtu.be/K5Hz_Vlg8yM

נדכונים מהשטח

מד גשם: 123 המ"מ לא עלו מאז חודש אפריל, לא התברכנו בשיטפון יוני כב-2012.
'דיווחי גבים' כבכל יולי, רשימת מקורות המים מתכונצת: עין עקב, גבי ימין וגב חווה מלאים.
 גב ילק וגב שרף עודם ראויים לכניסה, של רובנו.
לוח התצפיות - אנו מחכים לדיווחי תצפיות מכם, תושבי ומטיילי האזור.

שלחו לנו תצפיות ל: matbeon.boker@gmail.com

תצפיות בעניינות

מטען	מיקום	כמות	שם הצופה	תאריך
כוס חורבות	נחל חווה	1	יערה ארזי	5.5
חבורות	נחל עבדת	5	יערה ארזי	12.5
ארבע קו מופע מדברי	שדה צין	1	זיו שרצר ואורי זברצ'יק	7.6
צבוע מפוספס (דרוס)	כביש 90 מול פארן	1	עומרי שקותאי וזברצ'יק	19.6
חרדון צב (דרוס)	כביש 90 מול ארץ החרדונים	1	יואל אורן ועומרי שקותאי	23.6
שועל צוקים	סמוך למצפה זוהר	1	עומרי שקותאי	24.6

מי אני? תשובה בסוף הגיליון.

שוטי שוטי סירתי / על יום בעקבות סירה קוצנית

אורי זברצ'יק

מי מאיתנו לא שמע על שימושי הסירה הקוצנית? החל מלישון על השיח כך שישמש כמזרון, עקירת השיח ושימוש בו כמטאטא ועד שימוש בסירה כדי להגן מפני הרוח על שיחים צעירים כגון טבק. לא ברור אם רשימת השימושים של הסירה הינה אגדה מימי הפלמ"ח (מישהו ראה אדם ישן על גבי סירה קוצנית?) או אמת לאמיתה.

אם תחפשו "שימושי סירה קוצנית" בגוגל, אחת מן התוצאות שתיתקלו בהן היא השימוש בסירה קוצנית כתרופה כנגד סוכרת. ייתכן וגם מדובר בסיפור בדואי שהתגלגל לו. כך או כך, במהלך השנה האחרונה, בעקבות אגדה עתיקה זו, החלו חוקרים ממכון וולקני ואוניברסיטת ואוניברסיטת אריאל במחקר אשר עוסק בין היתר ביעילות של סירה קוצנית לטיפול בסוכרת.

לאחר איסוף, הנבטה, גידול, בדיקות מעבדה ובדיקות על חיות מעבדה, מתברר כי מיצוי שורשי הסירה הקוצנית וטיפול בתמצית זו אכן מסייע לטיפול בסוכרת ומגביר את רמת ייצור האינסולין. עדיין לא ברור בדיוק איזה חומר פעיל בתהליך זה.

בחלקו השני של המחקר, לאחר הוכחה כי אכן ישנה השפעה חיובית על מחלת הסוכרת, הוחלט לבדוק אוכלוסיות שונות של סירה קוצנית אשר גדלות בבתי גידול שונים (מהגליל ועד הנגב). במהלך הבדיקות אוספים זרעים של הסירה, אשר יאפשרו הנבטה של סירה קוצנית, ובחינה של שונות כימית וגנטית בין אוכלוסיות כמו גם אפיון אוכלוסיית הסירה הקוצנית באתר ממנה נלקח.

עד כאן הכל ברור אני מקווה, אך דבר אחד פחות ברור – כיצד זה מתקשר לבית ספר שדה-בוקר? תאמינו או לא, אך הסירה הקוצנית אשר הינה צמח ים תיכוני טיפוסי מגיעה עד לנגב! כך נציגי ביס"ש שדה-בוקר, מכון וולקני, מו"פ רמת נגב, והאוני' העברית מצאו עצמם נוסעים לנחל עפרון אשר בשיפוליו המזרחיים של רכס חתירה, אוספים זרעים ומאפיינים את האוכלוסייה הגדולה והמרשימה של הסירות הקוצניות בנחל עפרון. ככל הידוע לעורכי המחקר ולנו, מדובר באוכלוסייה הדרומית ביותר של סירה קוצנית בארץ. זאת לאחר בדיקה ד"י אינטנסיבית הכללה הסתובביות גם באזור הר הנגב הגבוה וכדומה.

מי יודע, אולי בעוד מספר שנים תסתובב על מדפנו תרופה אשר מתבססת על סירה קוצנית מאוכלוסייה זו ועוזרת בטיפול והתמודדות עם מחלת הסוכרת. עד אז, אנו יכולים להמשיך ולהתרשם מהסירה קוצנית ונמצאת כה עמוק במדבר ולחפש תרופות סבתא שונות במיני צמחים מופלאים ברחבי הנגב.

הנוגה שלחה אל הצדק חיוך!

אורי זברצ'יק

ליענקל"ה רוטבליט יש קרדיט על לא מעט מילים לשירים, גם לשלום חנוך מספר לחנים מופלאים, אני גם בטוח שבלדה בין כוכבים אינו השיר המפורסם ביותר של אדם. אך כל מי שמעט מתעניין ויצא לו להציץ על השמיים המדבריים המופלאים וודאי יצא לתהות האם השורות "זה לא מעט שצדק ונוס לבד, יוצאים לבלות יד ביד בשמיים" או "הנוגה שלחה אל הצדק חיוך" הינן כתוצאה מידע מרשים בתחום האסטרונומיה.

לפני שנעבור לגולת הכותרת של הכתבה, רגע של מדע: למי שלא יודע, בשמים שלנו יש לרוב שני גופים שמיימים, כוכבי לכת וכוכבי שבת. כוכבי השבת, מהמילה "ישיבה", הינם למעשה שמשות רחוקות. כוכבי הלכת הינם נדירים הרבה יותר וגם עוצמת ההארה שלהם גדולה יותר. זאת לא משום שהם מייצרים אנרגית אור או חום, אלא פשוט בגלל החזר האור של השמש וקירבתם הרבה לכדור הארץ. בעת ביצוע תצפיות בעין בלתי מזוינת ההבדל בין כוכבים ל-כוכבי לכת הוא שכוכבי הלכת "מטיילים" בינות הכוכבים.

אז מה כ"כ מיוחד בזמן האחרון? תחילה, ב-24.6 שלושה כוכבי לכת, חמה נגה ושבטאי היו בקו אחד! מלבד זאת, יומיים אח"כ נגה וצדק כמעט "עלו" זה על זה. למי שיציץ החוצה לאחר שמחשיך, יוכל לזהות את נגה וצדק דיי בקלות, ככוכבים זוהרים במיוחד קרוב למערב. נגה זוהר יותר משמש. בנוסף, סמוך לצורת העקרב, תוכלו לזהות כוכב לכת נוסף – שבטאי. במשקפת צפרות דיי פשוטה תוכלו סביב צדק להבחין גם ב-4 (מתוך כ-60) ירחים של צדק. כמו כן, במבט עם טלסקופ צפרות, הגדלה של כ-40 תוכלו לזהות כי נגה לא מופיעה סתם כמין "ירח", אלא בצורת חרמש! מרהיב לכל הדעות.

אז שני דברים מומלץ לעשות כעת: לצאת ולצפות בכוכבים המרהיבים אפילו עם משקפות רגילות וכמובן, להאזין לשיר האסטרונומי "בלדה בין כוכבים" ולהתפעל מידיעותיו של יענקל"ה רוטבליט.

<https://www.youtube.com/watch?v=E8nir7Ay6hM>

שבטאי הסמוך למזל עקרב

צילום: גדי איידלהייט 30.6.15

התשובה: למעין המוצג בעמוד הראשון:
עין צפית ב-6.6.2015.

נגה וצדק עם ירחיו במבט טלסקופי

צילום: גדי איידלהייט 30.6.15

תגובות, הערות, הארות, מידע
לפרסום ועוד...

יש להעביר לאורי זברצ'יק

matbeon.boker@gmail.com

052-3141309

ליצירת קשר

בית ספר שדה: 08-6532016 (מרכז הזמנות)

חפשו אותנו בפייסבוק: בית ספר שדה, שדה בוקר

<https://www.facebook.com/sdebokerfieldschool?ref=bookmarks>